

§-ov 68., 81., 312., 314. in drugih kazenskega zakona. Pečati užitninske družbe in njenih organov, kolikor se tičejo izvrševanja od finančnega oblastva prepuščene pravice pobiranja užitnine, so pod varstvom §-a 316. k. z. Listine, katere izdajajo užitninska družba in njeni organi v svojem, na pobiranje užitnine omejenem delokrogu, so javne listine.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Likvidovanje stroškov za zastopanje.

Dr. H. P. zahteval je pri deželnem sodišči v G. od dra. J. R. v tožbi z dne 10. avgusta 1893, št. 22080, da mu plača na stroških za zastopanje ostanek 775 gld. s pr. Deželno sodišče v G. je tožbeni zahtevi z rzsodbo z dne 25. septembra 1895, št. 22439 pogojno ugodilo, ako: I. tožnik stori njemu nezavračno naloženo prisego, da, kolikor ve in se spominja, ni prejel pisma, katero je toženec začetkom oktobra, gotovo pa še pred 25. oktobrom 1891. l. za njega izročil pošti in v katerem je toženec sprejel tožnikov predlog, da se dogovori za celo pravdo do morebitne ničnostne pritožbe poprečni znesek 1000 gld; II. toženec ne dokaže po glavni, tožniku zavračno naloženi prisegi, da mu je po porotni obravnavi dr. H. P. dejal, da presegajo stroški znesek 1000 gld., toženec pa na to odgovoril, da naj on (tožnik) iztirja presežek od nasprotnikov, če bodeta ista obsojena, povrniti na stroških več, kakor 1000 gld. ter da je na to tožnik dr. H. P. omenil: »Upam, da se bode meni posrečilo, to iztirjati od nasprotnikov«.

Razlogi:

Tožnik zahteva plačilo ostalih stroškov 775 gld. s pr. Da vtemelji svojo tožbeno zahtevo, navaja to-le: S pooblastilom z dne 10. oktobra 1889. l. naročil je dr. J. R. tožniku, naj ga kot zasebnega obtožitelja zastopa v kazenski zadevi proti M. B. in dru. F. P. Dr. R. obljubil je v pooblastilu, da bode zaslužek in gotove stroške tožniku plačal v Gradcu. Gledé stroškov, ki so predmet te pravde, ponujal je tožnik izprva tožencu, da bi naj dogovorila

za celo zastopanje do eventualne ničnostne pritožbe poprečni znesek 1000 gld. Ker toženec te ponudbe ni sprejel, odjenjal je tudi tožnik od nje, ker je opazil, da postaja pravda vedno večja. Za to zastopanje narasli so do ničnostne pritožbe stroški v znesku 1775 gld. Toženec je ta znesek tudi izrecno priznal, a plačal samo 1000 gld. Toženec priznava, da je tožnik gledé stroškov za celo zastopanje do eventualne ničnostne pritožbe predlagal poprečni znesek 1000 gld., zanikuje pa, da tega predloga ni sprejel, da je tožnik od tega predloga odjenjal, da so narasli stroški v znesku 1775 gld., in posebno še to, da bi bil on tirjatev na stroških v znesku 1775 gld. izrecno ali molče priznal. V tej pravdi rešiti je izprva prašanje, ali se je med strankama dogovorila gledé stroškov gotova svota ali ne. Ako se ta znesek ni dogovoril, se morajo taisti še le odmeriti od pristojnega sodišča. Toženec vgovarja, da je sprejel ponudbo gledé povprečnega zneska 1000 gld. V dopisih, ki so se priložili pravdi, ni niti izrecne izjave, s katero bi se bila sprejela omenjena ponudba gledé stroškov, niti izjave, s katero bi se bilo odstopilo od te ponudbe. Samo, če se uvažujejo vse v pravdi navedene okoliščnosti, za katere so se ponujali dokazi, mogoče je rešiti odločilni prašnji. V dopisu z dne 1. avgusta 1891. l. predlagal je tožnik tožencu, da se naj dogovori za stroške zastopanja do eventualne ničnostne pritožbe z vštetimi predplačili vred znesek 1000 gld. V dopisu z dne 8. avgusta 1891. l. odgovoril je toženec, da se mu zahteva 1000 gld. ne zdi pretirana, sicer bi po njegovem mnenji bilo bolje, da bi se obe stranki pozneje končno dogovorili o znesku stroškov. V dopisu z dne 14. avgusta 1891. l. naznanil je tožnik tožencu, da mu ta dolguje še 203 gld. 84 kr. in da bode predplačilo 100 gld. za potovanje v Celje ter za sestavo obtožnice najbrže premalo. V dopisu z dne 18. septembra 1891. l. omenil je tožnik gledé zadnjega pogovora o stroških, da mu za poprej zaželeni dogovor ni več, ker se je prepričal, da bodo stroški itak znašali najmanj 1000 gld., ako se bode razprava vršila. Sicer se pa bode tožnik potrudil, da bode tudi iztirjal stroške za toženčev trud in njegova gotova plačila, kolikor bode to le mogoče. V dopisu z dne 28. septembra 1891. l. odgovoril je toženec, da ga tožnik gledé na veliki trud v tej pravdi nikakor ni tiral v opozicijo, ko je zahteval poprečni znesek 1000 gld. Obljubil je ustreči tožnikovi želji, če prav mu ne bode lahko mogoče, tožniku plačati vse stroške ravno do

tistega časa, ko bode pravda končana. »Sicer pa,« — tako se glasi pismo doslovno dalje — »gospod doktor po Vašem zadnjem dopisu temu dogovoru itak ne pripisujete posebne važnosti, kar bi tudi meni ljubo bilo za slučaj, da bi prišlo do poravnave.« Toženec trdi dalje v svojih pravnih govorih, da je začetkom oktobra, na vsak način še pred 25. oktobrom 1891. l. tožencu po pošti poslal pismo, v katerem je sprejel tožnikovo ponudbo gledé 1000 gld., da je tožnik to pismo prejel, ter ponuja za to dokaze. Dne 25. oktobra 1891. l. pisal je tožnik tožencu: »Jaz sem sicer pripravljen pomagati Vam, pa vendar morate mi še pred potovanjem plačati na račun vsaj 500 gld. Do svote, katere sem že dozdej zaslužil, bi z ozirom na dosedanja predplačila še manjkalo 107 gld. 29 kr. Za potovanje, pripravo za glavno razpravo in razpravo samo bi jaz torej itak ne imel niti najmanjšega predplačila. Vi se bodele morali že toliko potruditi in si potrebno svoto izposoditi, kakor čakati, da jo dobite iz svoje prakse, kajti pomisliti morate, da se bodem jaz mogel z veliko večjim veseljem poprijeti Vaše zadeve, ako mi je gotov moj zaslužek, od katerega živim.« Dne 2. novembra 1891. l. odpisal je toženec, da je opominjal svoje večje dolžnike, da mu bode le mogoče ustreči tožnikovi želji. V dopisu z dne 7. januarja 1892. l. vprašal je toženec, ali bode tožnik prevzel znesek 400 gld. v Celji. Porotna razprava vršila se je dne 24. januarja 1892. l. V vseh omenjenih dopisih ni najti določne izjave, da bi bil tožnik odjenjal od svojega predloga, naj mu toženec za vse stroške plača svoto 1000 gld. Kakor je iz dopisa z dne 18. septembra 1891. l. razvidno, zahteval je tožnik 1000 gld. za slučaj, da se bode glavna razprava vršila, vendar priznava tožnik v tem dopisu, da bi se stranki mogli pred glavno razpravo poravnati. V dopisu z dne 28. septembra 1891. l. se zopet toženec sklicuje na ta dozdevni dogovor. Tožnik se dalje ni več določno izjavil, da končno odstopi od svoje zahteve gledé 1000 gld.,¹ tudi toženec se ni določno izrazil, da sprejme to ponudbo, kajti ravno v dopisu z dne 28. septembra 1891. l. je izrecno opomnil, da mu je zlasti za slučaj poravnave s tožencema všeč, da tožnik temu dogovoru ne pripisuje več posebne važnosti. Stranki sta se torej pogajali gledé stroškov 1000 gld. in določilo §-a 862. obč. drž. zak., na katero se tožnik sklicuje, tukaj nikakor ni odločilno.² Toženec je pa ponudil tudi dokaz, da je izrecno sprejel tožnikov predlog

gledé stroškov 1000 gld. in v tem zmislu začetkom oktobra 1891. l. tožniku pisal, ter da je tožnik to pismo prejel. Ta dokaz je važen. Ako je toženec res sprejel ta predlog, veže dotični dogovor tudi tožnika. Ker tožnik priznava, da je že prejel 1000 gld., bi mogel on od toženca samo tedaj tirjati še več, ko bi bil trdil in dokazal, da se je s tožencem po dogovoru gledé zneska 1000 gld. pogodil še za nadaljnji znesek 775 gld. Tožnik se na tak daljnji dogovor ne sklicuje, marveč opira svojo tožbeno zahtevo samo na to, da se je po glavni razpravi pred porotniki za celo zastopanje bajé dogovoril znesek 1775 gld., potem ko toženec ni sprejel njegove ponudbe gledé zneska 1000 gld. in ko je tožnik vsled tega odstopil od taiste. Ako toženec dokaže, da je sprejel ponudbo gledé zneska 1000 gld. in da je tožnik dobil dotično pismo, se mora tožbena zahteva zavrniti. Ako je namreč tožnik o tem dogovoru vedel, on ni mogel enostransko od njega odstopiti. Toženčevi poznejši dopisi se nanašajo na poprejšnji dogovor; toženec v njih zahteva, da se naj presežek iztirja od nasprotnikov v kazenski pravdi. Tožencu se pa ni posrečilo po pričah dokazati, da je tožnik to pismo prejel. Zaradi tega se je morala dopustiti v dupliki ponujana glavna tajilna nezavračna prisega. Nezavračna prisega je vpravičena, ker toženec ni sam opazoval in opazovati mogel, da je res c. kr. pošta tožniku dostavila dotično pismo. Ako se tožencu ta dokaz ne posreči, je dognano, da on ni sprejel ponudbe gledé zneska 1000 gld. in pretresovati je treba samo še drugo prašanje, je-li toženec pozneje pripoznal za stroške znesek 1775 gld. V dopisu z dne 5. februvarija 1892. l. zahteval je tožnik z ozirom na to, da je toženec do 11. januvarija 1892. l. plačal 800 gld., da je takrat ostalo še 75 gld. na dolgu in da so od 11. januv. 1892. l. dalje narasli stroški v znesku 900 gld., da bi toženec izrecno pripoznal tirjatev 1775 gld. in prosil je tožnik, naj bi mu toženec naznanil, v katerem času, bi mu bilo mogoče plačati ostali znesek. V dopisu z dne 17. februvarija 1892. l. odgovoril je toženec, da nima časa pretresovati vprašanja gledé stroškov. Dne 20. februvarija 1892. l. pisal je toženec tožniku, da mu ne bode mogoče takoj plačati onih 200 gld., ki še manjkajo do dogovorjenih 1000 gld. Dalje slove pismo: »Meseca marca bode te gospod doktor dobili 200 gld. Skupna svota Vaših stroškov 1775 gld., do katere bi še manjkalo 775 gld., se mi nikakor ne zdi pretirana. Ker ste pa v svojem času za vse

stroške do morebitne ničnostne pritožbe od mene zahtevali poprečni znesek 1000 gld., ker sem jaz sprejel to ponudbo, ne da bi se bil obotavljal in ker hočem kmalu zadostiti temu dogovoru, prosim Vas, da mi razjasnite, ali bodem moral jaz presežek 775 gld., ki ga kot oba nasprotnika zadevajoči ekspensar rad in popolnoma priznavam, tudi tedaj plačati, ko bi se nama ne posrečilo iztirjati teh 775 gld. od obtožencev, ki sta tudi obsojena, da morata povrniti vse stroške. Prosim, da mi to natanko razjasnite, in ko bi mene tudi ta dolžnost zadela, bodem skrbel po svojih močeh, da Vas bodem zadovoljil. Kakor slišim od vseh strani, se bodo stroški mogli iztirjati; odvetniki pravijo, da jamči za stroške tudi varščina za časopis v znesku 2000 gld.« V dopisu z dne 21. februvarija 1892. l. zahteval je tožnik svoto 1800 gld., katero je že zaslužil. Dalje se glasi ta dopis tako-le: »Ako sem jaz to svoto zaslužil, kakor to vi sami priznate, ne more biti moja pravična zahteva od tega odvisna, da se iztirja od nasprotnikov; jaz pa bodem vse storil, da iztirjam, kolikor mogoče od nasprotnikov. To se more še le zgoditi, kader bode rešena ničnostna pritožba.« Slednjič še predlaga, da naj toženec plača meseca marca 200 gld., ostanek v mesečnih zneskih po 100 gld. V dopisu z dne 1. marca 1892. l. zahteval je tožnik, naj bi mu toženec odgovoril na zadnji dopis, ter z njim doovoril natančnejše pogoje gledé plačevanja, želeč, da bi se ta zadeva končno uredila. Z dopisom z dne 7. marca 1892. l. potrdil je tožnik sprejem 100 gld. in pristavil, da pričakuje daljnje pošiljatve. V dopisu z dne 27. aprila 1892. l. naznanil je toženec tožniku, da bodo najpozneje v 8—10 tednih plačani vsi stroški. Dopis z dne 9. septembra 1892. l. se glasi: »1000 gld. ste, blagorodni gospod, prejeli — dolžnost plačati ostanek ne bode zadela mene, kakor jaz upam. Ako bi imel gotovine, bi Vam rad zalagal.« Dne 7. marca 1893. l. odpovedalo se je pooblastilo. Toženec trdil je še dalje, da mu je tožnik po porotni razpravi dejal, da znašajo stroški že nad 1000 gld., da je pa on na to odgovoril, da naj iztirja tožnik presežek le od nasprotnikov, če bodeta ista obsojena, da plačata več kakor 1000 gld. in da je bil tožnik zadovoljen, češ, on se nadeja, da se mu bode to posrečilo. V dokaz ponuja toženec glavno tajilno zavračno prisego. Istina je, da tirja tožnik za stroške poprečni znesek 1775 gld. Dne 20. februvarija 1892. l. izrazil se je toženec, da znesek 1775 gld. ni pretiran, a vprašal je, bode-li

moral presežek 775 gld. on tudi tedaj plačati, ko bi se isti od nasprotnikov ne mogel iztirjati. V dopisu z dne 21. februvarija 1892. l. mu je tožnik stvar tako razjasnil, da njegova (tožnikova) zahteva ni odvisna od tega, ali se bodo mogli stroški od nasprotnikov iztirjati ali ne. Toženec se pa nikjer ni določno izjavil, akoprav je tožnik na to silil. Ako je tožnik na toženčeve besede, da naj presežek svojih stroškov čez 1000 gld. išče pri nasprotnikih, res odgovoril, da se mu to bode, kakor upa, tudi posrečilo, se smejo njegove besede razlagati tako, da je tožnik privolil v toženčev predlog. Z ozirom na to se more le tedaj, ako stranki nista sporazumno določili pavšalnega zneska 1000 gld., na kateri se toženec skoraj v vseh svojih dopisih sklicuje, dopis z dne 20. februvarija 1892. l. v zvezi z dopisom z dne 21. februvarija 1892. l. zmatrati kot priznanje tirjatev 1775 gld., če se ne dokaže omenjeni ustni dogovor po porotni obravnavi. Za ta slučaj podpira mnenje, da je toženec pripoznal tirjatev 1775 gld., dopis z dne 27. aprila 1892. l., v katerem obeča toženec, da bode tožnik v 8—10 tednih imel vse stroške. Te besede bi se mogle nanašati samo na presežek 775 gld., kajti toženec je poslal dne 2. in 21. marca 1892. l., vsakokrat 100 gld. ter je bil torej že dopolnil znesek 1000 gld. Dopustila se je torej navedena prisega.

Proti tej razsodbi sta se pritožili obe stranki. Višje deželno sodišče v G. je z odločbo z dne 30. januarija 1895, št. 11251 razsodbo prve instance predruščilo in tožbeni zahtevi ugodilo s pogojem, da tožnik stori v prvi razsodbi navedeno prvo prisego.

Razlogi:

Toženec se pritožuje, ker mu je prvo sodišče protizakonito naložilo dokaz, akoprav bi moral tožnik dokazati, da je njegova prepirna tirjatev ugotovljena in dalje zaradi tega, ker prvi sodnik ni dopustil prič, po katerih bi se bila dokazala vsebina druge prisega. Tožnik se pritožuje, ker se je dopustila druga glavna prisega, ki je brez pomena, in ker ni dopustno, da se glavna prisega dopolni po drugih postranskih okoliščinah. Tožnikova pritožba je popolnoma vtemeljena. Priznано je, da je tožnik toženca zastopal v njegovi pravdi proti M. B. in dru. F. P. Rešiti je torej edino le prašanje, ali je tožnik v zmislu sodnega reda dokazal svojo trditev, da je toženec pripoznal stroškovno tirjatev v znesku 1775 gld.

To prašanje se mora potrditi. To sledi jasno in brezdvomno iz dopisov, ki so se gledé stroškov med tožnikom in tožencem menjali in katerih pristnosti toženec ne zanika. Na tožnikov poziv, da naj toženec pripozna tirjatev v znesku 1775 gld., odgovoril je toženec v svojem dopisu z dne 20. februvarija 1892. l., da on tožnikov ekspanzar rad in popolnoma pripozna, in se bode trudil plačati ga. Dalje je obljubil toženec v dopisu z dne 27. aprila 1892. l., da bode tožnik že v 8—10 tednih imel vse stroške. Ker je stvar taka, bi se bilo moralo tožbeni zahtevi itak nepogojno ugoditi. Ali tožnik je svojo pritožbo omejil na drugo prisego prve razsodbe in vsled toženčeve apelacije se prva razsodba ne more na njegovo škodo predrugčiti. Ali bode tožnik zmagal, ostane torej samo iz tega razloga še tudi za naprej odvisno od okolnosti, ali bode pod prisego zanikal dogovor gledé poprečnega plačila 1000 gld., na kateri se toženec sklicuje, oziroma prejem dotičnega pisma. Druga prisega morala se je odstraniti, kajti tožnikove besede, da se mu bode, kakor on upa, posrečilo, presežek stroškov čez 1000 gld. iztirjati od nasprotnikov, se nikakor ne morejo razumeti kot sprejem predloga, da naj tožnik ta ostanek iztirja le od nasprotnikov. Prva razsodba je pa sama s seboj v protislovji, ako trdi, da mora toženec za slučaj, da te okolnosti ne dokaže po glavni prisegi, plačati prepirno tirjatev vsled priznanja, ki se nahaja v njegovih dopisih. Iz teh razlogov moralo se je ugoditi tožnikovi pritožbi, toženčeva pritožba morala se je zavrnila in prva razsodba predrugčiti v navedenem zmislu.

Toženčevo revizijo je najvišje sodišče zavrnilo ter z nardbo z dne 1. maja 1895, št. 4686 potrdilo razsodbo druge instance.

Razlogi:

Toženčeva revizija je izvanredna, ker ne izpodbija onega dela višjesodne razsodbe, s katerim se je predrugčila prva razsodba, marveč ista zahteva le, da se tožbena zahteva nepogojno zavrne. Toženec trdi, da je tožniku že plačal 1000 gld. in da je vsled tega tožnikova tirjatev ugasnila. Isti torej ni vpravičen tirjati od toženca še daljnjih 775 gld. na stroških za zastopanje v kazenski pravdi proti M. B. in dru. F. P. Prvi dve instanci spoznali sta, da toženčeva zahteva, naj se tožba nepogojno zavrne, ni vpravičena. Obe instanci sta toženca pogojno obsodili, da mora plačati tožbeno tir-

jatev. Na toženčevo revizijo bilo bi torej po dvornem dekretu z dne 15. februvarija 1833, št. 2593 zb. j. z. le moči ozirati se, ako bi bili razsodbi nižjih sodišč očitno nični ali krivi. To se mora na vsak način zanikati. Da sme tožnik zahtevati plačilo svojih stroškov, toženec ne zanikuje. V svojem dopisu z dne 20. februvarija 1892. l. priznal je toženec tudi, da je ta znesek primeren. Toženec zahtevanega ostanka 775 gld. le zavoljo tega ne plača, ker se je bajé s tožnikom pogodil za poprečni znesek 1000 gld., ki ga je že plačal. Ta trditev je pravi vgovor, katerega dejansko podlago mora toženec dokazati. Obe prvi instanci sta dopustili dokaz, ki ga je toženec sam ponujal v dogovoru gledé poprečnega plačila 1000 gld. Toženec torej nima povoda, se pritožiti. Tudi v izpodbijanih razsodbah sploh ni najti krivice.

Dr. Hrašovec.

b) Lekarnarji so v zmislu čl. 7. trg. zak. trgovci, ker obrtoma opravljajo trgovinska opravila. Oglasiti morajo torej pod pogoji §-a 7. uvod. zak. k trgovinskemu zakoniku svoje firme za vpis v trgovinski register.

Deželno sodišče v Ljubljani naložilo je z naročilom z dne 17. septembra 1895, št. 7955 E. B-ju, lekarnarju v Š., v zmislu §-a 7. uvodnega zakona k trgovinskemu zakoniku, da zgласi svojo firmo za vpis v trgovinski register, ker plačuje od svoje lekarne letnega davka 28 gld., ali pa tekom jednega meseca dokaže, da zato ni zavezan.

Proti temu naročilu vložil je E. B. na deželno sodišče v Ljubljani opozoritev, v kateri je skliceval se na to, da se je obrnil v tej zadevi na strokovni list »Pharmaceutische Post« na Dunaji, katere redakcija mu je naznanila, da doslej gledé zaveze lekarnarjev, oglasiti firmo za vpis v trgovinski register, ni jednotne odločbe, in isto tako naznanil mu je gremij kranjskih lekarnarjev, ter poudarjal, da je letni davek 28 gld., ki ga za l. 1895. plačuje, previsok in bode moral proti odmeri davka, ako se mu zopet v tem znesku naloži, pritožiti se. Skliceval se je končno na to, da nima nobenega pomočnika v svoji lekarni in tudi ni kot lekarnar vaje knjigovodstva, ker se trgovinskih knjig v nobeni lekarni ne vodi.

Deželno sodišče v Ljubljani je to opozoritev zavrnilo z odločbo z dne 22. oktobra 1895, št. 9162 ter vtemeljilo s tem, da je lekarniško obrtovanje zmatrati kot trgovinsko opravilo, torej tudi lekarnar zmatrati v zmislu čl. 4. trg. zak. kot trgovec, kateri je po §-u 7. uvodnega zakona k trgovinskemu zakoniku zavezan, oglašiti svojo firmo za vpis v trgovinski vpisnik.

Rekurz E. B-ja proti tej odločbi zavrnilo je višje deželno sodišče v Gradci z naredbo z dne 4. decembra 1895, št. 11178 in potrdilo odločbo prve instancije, sklicevaje se na zakonito vtemeljitev prvosodnega odloka in dalje uvažuje, da rekurent plačuje davek, kateri po §-u 7. uvodnega zakona k trgovinskemu zakoniku vtemeljuje uporabo čl. 19. trg. zak. in negotovi uspeh vloge, naj se zniža davek, ne more biti razlog, da bi se premenil zakonito vtemeljeni nalog; nemerodajno je tudi, na kar se sklicuje rekurent, da je cena lekarnarskega blaga določena po zdravilski odredbini, za lastnost opravil kot trgovinskih opravil.

Izvanredni rekurz odbilo je najvišje sodišče z odločbo z dne 21. januarija 1896, št. 715 v zmislu §-a 16. zakona z dne 9. avg. 1854, št. 208. drž. zak., ker jednako glaseči se naredbi nižjih instancij nista niti nični niti se ne more najti v njih očitvidnega nasprotja z zakoni ali spisi in to tem manj, ker se mora zmatrati lekarnarje v zmislu čl. 4. trg. zak., ker obrtoma opravljajo trgovinska opravila, kot trgovce in ker so dani v predležčem slučaju pogoji, pod katerimi morajo trgovci v zmislu §-a 7. uvodnega zakona k trgovinskemu zakoniku oglašiti svoje firme za vpis v trgovinski register.

IX. redna glavna skupščina društva „Pravnika“.

Zborovanje IX. redne glavne skupščine »Pravnikove« vršilo se je dne 28. januarija t. l. ob 8. uri zvečer po dnevnem redu, ki smo ga naznanili v zadnji številki, in sicer letos prvič v Narodnem domu. Skupščine vdeležilo se je precejšnje število društvenikov. Zborovanje in na njem sprejeti nasveti posameznih društvenikov bodejo, kakor je upati, velike važnosti za razvoj našega društva, kakor se to lahko razvidi iz naslednjega poročila :